

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» Запорізької
обласної ради

«17» березня 2025 року №5

Уведено в дію 17 березня 2025 року
Наказ ректора Хортицької
національної академії
17 березня 2025 року № 58/од

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

З ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИЗМОЗНАВСТВО»

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Лікувально-реабілітаційний та оздоровчий туризм»
галузі знань J Транспорт та послуги
спеціальності J3 Туризм і рекреація
на основі НРК 6, НРК7

Запоріжжя

2025

Укладачі:

Юхновська Ю.О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та туризму комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Діденко А.В. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та туризму комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Чумаков К.І. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та туризму комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Олененко А.Г. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та туризму комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Рецензент:

Цвілій С.М. к.е.н., доцент, доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національний університет "Запорізька політехніка"

Розглянуто на засіданні кафедри менеджменту та туризму протокол від «26» лютого 2025 року № 7

Затверджено на засіданні Вченої ради комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради від «17» березня 2025 року № 5

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Розділ 1. Орієнтовний перелік теоретичних питань до фахового іспиту...	5
Розділ 2. Орієнтовний перелік тестових завдань до фахового іспиту ...	6
Розділ 3. Оцінювання знань вступників.....	10
Список рекомендованої літератури.....	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фаховий іспит зі спеціальності ІЗ Туризм і рекреація проводиться при вступі для здобуття ступеня бакалавра на базі здобутого першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з метою встановлення наявного рівня знань і умінь вступників у сфері лікувально-реабілітаційного та оздоровчого туризму.

Фахове випробування здійснюється протягом 3 астрономічних годин та проводиться у формі письмового екзамену.

В ході додаткового випробовування вступники мають відповісти на два теоретичних запитання та виконати тестові завдання.

Завдання фахового іспиту мають проблемний характер. Зміст завдань в повній мірі відповідає програмним вимогам, які висувуються до підготовки фахівців за спеціальністю ІЗ Туризм і рекреація.

Питання складені з урахуванням вимог до професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму.

Фаховий іспит складається з дисципліни «Туризмознавство» розглядає туризм як сферу діяльності: фактори що впливають на розвиток туризму, класифікацію туризму, форми і види туристичної діяльності, систему управління і регулювання туристичної діяльності; виробництво, реалізація, споживання туристичних послуг; технологічні цикли комерційної діяльності; туроператорська діяльність; турагентська діяльність; споживання туристичних послуг.

При розгляді теоретичних питань вступнику необхідно продемонструвати: повноту та структурованість знання навчального матеріалу із дисциплін; ґрунтовний аналітичний виклад навчального матеріалу, уміння наводити аргументи та приклади при доведенні наведених теоретичних положень; чіткість, лаконічність, логічність та послідовність відповідей на поставлені питання.

Вступник має виявити системні знання з таких питань, як: поняття туризму; основні поняття та дефініції туризму; історичні особливості та сучасний стан розвитку туристичного господарства, умови діяльності туристичних підприємств (фірм); комплекс знань по основам туризмознавства; нові форми та методи здійснення туристичної діяльності при створенні цілісної, ефективної та гнучкої системи управління в рекреаційній сфері в умовах розвитку ринкової економіки; умови безпеки туристичних подорожей.

При виконанні практичних завдань вступник повинен продемонструвати здатність до застосування теоретичних положень при розв'язанні тестових завдань.

РОЗДІЛ 1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Теоретичні питання з дисципліни «Туризмознавство»

1. Розкрийте поняття туризму.
2. Визначте функції туризму.
3. Обґрунтуйте періодизацію історії туризму та дайте коротку характеристику кожного з них.
4. Дайте коротку характеристику п'яти туристичних регіонів світу.
5. Виділіть основні типи рекреаційних ресурсів.
6. Охарактеризуйте форми туризму.
7. Охарактеризуйте види туризму.
8. Надайте класифікацію турів.
9. Виділіть види туристичних організацій.
10. Розкрийте роль і значення Всесвітньої туристичної організації у туристичній діяльності.
11. Визначте види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій.
12. Визначте інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності.
13. Охарактеризуйте поняття «індустрія туризму».
14. Розкрийте поняття та структуру «туристичного продукту».
15. Розкрийте систему транспортного забезпечення в туризмі.
16. Розкрийте класифікацію закладів розміщення туристів.
17. Визначте відмінності турагента і туроператора.
18. Визначте заходи безпеки в галузі туризму.
19. Визначте особливості сертифікації та стандартизації в туризмі.
20. Дайте визначення поняттю «туристична формальність».

РОЗДІЛ 2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Тестові завдання з дисципліни «Туризмознавство»

1. Яке з наступних тверджень найбільш точно визначає туризм як сферу господарської діяльності?

- а) туризм є частиною розвагової індустрії;
- б) туризм є видом рекреаційної діяльності, що сприяє економічному розвитку країн;
- в) туризм є лише способом пізнання культурних та природних ресурсів;
- г) туризм – це лише бізнесова діяльність без соціальних функцій.

2. Яка мінімальна тривалість подорожі, щоб особу вважали туристом?

- а) 24 години;
- б) 12 годин;
- в) 48 годин;
- г) 7 днів.

3. Що стало основною причиною розвитку туризму в епоху Відродження?

- а) підвищення рівня життя в Європі;
- б) розвиток науки і нових технологій у транспорті;
- в) зростання інтересу до класичної античної культури та подорожей для пізнання світу;
- г) спрощення правил для мандрівників між країнами.

4. Туристичні агенти – це:

- а) юридичні особи, для яких виключною діяльністю є посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність;
- б) юридичні особи, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг;
- в) фізичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування;
- г) юридичні особи та фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності.

5. Хто з перерахованих суб'єктів туристичної діяльності здійснює основну діяльність з організації турів та їх продажу?

- а) туристичне підприємство;
- б) туроператор;
- в) туристичний інформаційний центр;
- г) готельний комплекс.

6. Виїзний туризм – це виїзд з постійного місця проживання:

- а) за межі міста;
- б) за межі країни;
- в) на екскурсію в сусіднє місто.

7. Міжнародний туризм – це подорожі:

- а) іноземних громадян Україною;
- б) громадян України іноземним державам;
- в) іноземних громадян в Україні і українських громадян за кордоном.

8. Самодіяльний туризм – це подорожі:

- а) організовані екстремальними маршрутами;
- б) субсидовані з коштів, що виділяються державою на соціальні потреби;
- в) самостійно організовані туристами з використанням активних способів пересування.

9. Яка інституція є центральним органом виконавчої влади у галузі туризму в Україні станом на 2025 рік?

- а) Міністерство культури та інформаційної політики України;
- б) Державне агентство розвитку туризму України;
- в) Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України;
- г) Кабінет Міністрів України.

10. Яка з наведених класифікацій НЕ є основною для туризму?

- а) за терміном подорожі;
- б) за рівнем доходів туриста;
- в) за спрямованістю туристичних потоків;
- г) за метою подорожі.

11. Що є головною метою екологічного туризму?

- а) Охорона довкілля та збереження природи;
- б) Збільшення прибутків туроператорів;
- в) Популяризація міського туризму;
- г) Розширення мережі готелів.

12. Що є основним документом, який регулює туристичну діяльність в Україні?

- а) Конституція України;
- б) Закон України «Про туризм»;
- в) Статут ООН;
- г) Цивільний кодекс України.

13. Яке з наведених понять НЕ належить до туристичних ресурсів?

- а) природно-кліматичні;
- б) історико-культурні;
- в) політичні;
- г) соціально-економічні.

14. Що є основною метою ділового туризму?

- а) відпочинок на курортах;
- б) відвідування конференцій, виставок, переговорів;
- в) вивчення культурних пам'яток;
- г) рекреація.

15. Яке твердження правильно визначає туристичні ресурси?

- а) лише природні об'єкти, що використовуються для туризму;
- б) тільки культурні пам'ятки, які приваблюють туристів;

- в) сукупність природних, історико-культурних та соціально-економічних об'єктів;
- г) виключно інфраструктура туристичної галузі.

16. Який тип ресурсів відноситься до природно-кліматичних?

- а) бальнеологічні ресурси;
- б) архітектурні пам'ятки;
- в) історичні пам'ятки;
- г) туристична інфраструктура.

17. Який міжнародний документ визначає етичні норми та стандарти поведінки туристів?

- а) Кодекс туриста
- б) Глобальний етичний кодекс туризму
- в) Манільська декларація з туризму
- г) Загальна декларація з прав людини

18. Який з аспектів НЕ входить до організації туристичного процесу?

- а) організація транспортного обслуговування;
- б) організація послуг гостинності;
- в) організація роботи банків;
- г) організація екскурсійної діяльності.

19. Що є основним продуктом туристичного ринку?

- а) екскурсії;
- б) тур як специфічний продукт туристичного ринку;
- в) транспортні послуги;
- г) організація харчування туристів.

20. Хто з суб'єктів туристичного ринку займається безпосереднім створенням туристичних маршрутів?

- а) туристи;
- б) готелі;
- в) туроператори;
- г) транспортні компанії.

21. Яка з наступних функцій є основною у готельному бізнесі?

- а) розваги для гостей;
- б) організація анімаційних послуг;
- в) надання основних послуг для забезпечення комфортного перебування туристів;
- г) організація екскурсій.

22. Що з наступного є основною метою організації екскурсійної діяльності?

- а) залучення гостей до культурно-освітніх заходів;
- б) продаж сувенірної продукції;
- в) надання інформації туристам про місцеві визначні пам'ятки;
- г) проведення розважальних програм.

23. Яке твердження про сертифікацію туристичних послуг є правильним?

- а) є добровільною для всіх туристичних підприємств;
- б) є обов'язковою для туроператорів та готелів;
- в) не впливає на якість туристичних послуг;
- г) здійснюється раз на 10 років.

24. Що підлягає ліцензуванню в туристичній діяльності?

- а) робота туристичних гідів;
- б) організація екскурсій;
- в) діяльність туроператорів;
- г) виконання всіх видів транспортних перевезень.

25. Який документ визначає стратегічні напрями розвитку туризму в Україні?

- а) Загальна декларація з прав людини;
- б) Стратегія розвитку туризму і курортів;
- в) Кодекс туриста;
- г) Хартія туризму.

РОЗДІЛ 3. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

3.1. Порядок оцінювання підготовленості вступників

Фаховий іспит на здобуття ступеня бакалавра зі спеціальності ІЗ Туризм і рекреація проводиться для осіб, які здобули перший (бакалаврський) рівень вищої освіти.

Вступне випробування передбачає відповіді студента на теоретичні та тестові завдання з дисципліни: «Туризмознавство».

Оцінювання рівня знань вступників здійснюється за 200-бальною шкалою кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань вступників виводиться за результатами обговорення членами фахової атестаційної комісії.

3.2. Структура оцінки

Фаховий іспит проводиться у вигляді усного екзамену з елементами тестування і передбачає відповіді вступників на теоретичні та тестові завдання з дисципліни «Основи менеджменту».

1. Теоретичні питання оцінюються – 50 балів (25 балів за кожне питання).
2. Правильні відповіді на тестові питання – 50 балів (два бали за кожну правильну відповідь).

Таким чином вступник, за умов правильних відповідей, може набрати максимально 100 балів за екзамен. Отриманий бал переводиться в конкурсний бал.

Конкурсний бал вираховується за формулою: $KB = 100 + П4$, де

КБ – оцінка досягнень вступника, яка розраховується за результатами вступних випробувань та іншими конкурсними показниками з точністю до 0,001 відповідно до Порядку та Правил прийому.

П4 – кількість балів, отриманих на фаховому іспиті (тестуванні).

Приклад вирахування конкурсного балу, де П4 = 67 балів, відповідно,
 $KB = 100 + 67 = 167$ балів вступник отримує за результатами фахового іспиту.

Прохідний бал для участі у конкурсному відборі до Хортицької національної академії на бюджетну форму навчання дорівнює **130 балів**

Якщо вступник під час фахового іспиту набрав **від 100-129 балів**, то така кількість балів дозволяє вступнику взяти участі у конкурсному відборі до Хортицької національної академії на **контрактну форму навчання**.

2.3. Критерії оцінювання

Оцінювання знань вступників оцінюється на підставі наступних критеріїв:

якісний показник рівня підготовленості вступника			
низький	низький	низький	низький
200-бальна шкала оцінювання			
100-129	130-154	155-172	173-200
Критерії оцінювання знань			
- теоретична неправильність викладу навчального матеріалу;	- неповнота викладу теоретичного матеріалу, порушення його структурованості;	- теоретична правильність, але не вичерпність відповідей на поставлені запитання;	- повнота та структурованість знання навчального матеріалу;
- помилковість аргументації при викладі основних положень навчального матеріалу;	- недостатність аргументації при викладі основних положень навчального матеріалу;	- аналітичний виклад навчального матеріалу;	- ґрунтовний аналітичний виклад навчального матеріалу;
- відсутність чіткості, лаконічності, логічності та послідовності відповідей на поставлені питання;	- порушення чіткості, лаконічності, логічності та послідовності відповідей на поставлені питання;	- окремі порушення чіткості, лаконічності, логічності та послідовності відповідей на поставлені питання;	- чіткість, лаконічність, логічність та послідовність відповідей на поставлені питання;
- відсутність відповіді на завдання практичного характеру;	- помилковість застосування теоретичних положень при розв'язанні завдань практичного характеру;	- часткове застосування теоретичних положень при розв'язанні завдань практичного характеру;	- застосування теоретичних положень при розв'язанні завдань практичного характеру;
- неакуратність оформлення та неохайність загального вигляду письмової роботи.	- велика кількість виправлень при оформленні письмових відповідей.	- наявність деяких виправлень при оформленні письмових відповідей.	- акуратність оформлення письмових відповідей.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ТУРИЗМОЗНАВСТВО

1. Аріон О. В. Організація транспортного обслуговування туристів. Київ: Альтерпрес, 2010. 192 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2012. 184 с.
3. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посібник. Херсон : Олді-плюс, 2016. 248 с.
4. Глобальний етичний Кодекс туризму (1999 р.) Всесвітньої Туристської Організації, ВТО. 1999. 6 с.
5. Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. № 1282. *Урядовий кур'єр*. 2003. 25 груд. (№ 244) С. 15-19.
6. Кифяк В. Ф. Організація туризму : навч. посібник. Чернівці : Книги-XXI, 2011. 344 с.
7. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник. Київ: Знання, 2011. 334 с.
8. Кодекс туриста (1985 р.) Всесвітньої Туристської Організації, ВТО. 1985. 24 с.
9. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#Text>
10. Любіцева О. О., Бабарицька В. К. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник. Київ : Київський університет, 2008. 450 с.
11. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : підручник. Київ : Альтерпрес, 2002. 436 с.
12. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Міжнародний туризм і сфера послуг : Підручник. Київ, 2008. 661 с.
13. Мальська М. П., Худо В. В., Занько Ю. С. Організація туристичного обслуговування: підручник. Київ: Знання, 2011. 275 с.
14. Пазенюк В. С., Федорченко В. К., Кручек О. А., Мініч І. М. Туризмологія (теорія туризму) : навч.-метод. посіб. зі спецкурсу. Київ: КУТЕП, 2010. 70 с.
15. Писаревський І. М., Погасій С. О., Покоłodна М. М. та ін. Організація туризму: підручник / за ред. І.М. Писаревського. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
16. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. Київ : КНТЕУ, 2009. 436 с.